

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на земеделието, храните и горите

ЗАПОВЕД

№ РД09-100

София, 07.02. 2020 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, чл. 10, ал. 1 от Наредба №1 от 15.02.2019 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника и условията и реда за издаване на удостоверение за регистрация на учебни форми за тяхното обучение (ДВ, бр. 19 от 2019 г.), Протокол № 18/22.01.2020 г. на комисията по чл. 17, ал. 1 от Наредба № 1/2019 г. и одобрен доклад на заместник-министъра на земеделието, храните и горите № 93-840/07.02.2020

НАРЕЖДАМ:

I. Утвърждавам учебна документация за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника за следните категории:

1. Категория Твк	- Приложение № 1;
2. Категория Твк-З	- Приложение № 2;
3. Категория Твк-М	- Приложение № 3;
4. Категория Твк-Г	- Приложение № 4;
5. Категория Тпс-МТХ	- Приложение № 5;
6. Категория Тпс – въжени линии	- Приложение № 6;
7. Категория Тпс – гатер банцизи	- Приложение № 7.

II. Утвърждавам образец на Книжка за обучение за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника - Приложение № 8.

III. Отменям Заповед № РД 09-792 от 10.08.2010 г. на министъра на земеделието и храните.

Контрола по изпълнението на заповедта възлагам на ресорния заместник-министър.

Настоящата заповед да се сведе до знанието на съответните длъжностни лица за сведение и изпълнение.

ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА

Министър на земеделието, храните и горите

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 КЪМ ЗАПОВЕД № РД 09...100/07.02.20...
НА МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ**

УЧЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЯ

**ЗА ОБУЧЕНИЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА РАБОТА СЪС ЗЕМЕДЕЛСКА И
ГОРСКА ТЕХНИКА**

КАТЕГОРИЯ Твк

**ВЕРИЖНИ И КОЛЕСНИ ТРАКТОРИ И
АГРЕГАТИРАНИТЕ КЪМ ТЯХ МАШИНИ**

СОФИЯ – 2020 г.

I. КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ПРОФЕСИОНАЛНО -КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА на придобилите правоспособност за работа за работа със земеделска и горска техника, категория Твк – верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини.

1. Характеристика на работите:

- извършва самостоятелно подготовката на трактора за работа;
- извършва самостоятелно подготовката на работните машини за работа;
- извършва самостоятелно регулировката на работните машини;
- самостоятелно работи на полето с верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини;
- самостоятелно отстранява появили се в процеса на работа неизправности и извършва шлосерско - ремонтни работи с малка сложност;
- извършва самостоятелно ежедневното обслужване на верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини и операциите от периодичното техническо обслужване не изискващи използването на диагностични уреди;
- извършва подготовката за краткосрочно и дългосрочно съхранение на верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини;
- изпълнява правилата за безопасна работа и пожарната безопасност.

2. Трябва да знае:

- предназначението, устройството и поддържането на основните системи на тракторите;
- предназначението, устройството и регулировките на работните машини;
- технологичните и качествените изисквания към работата на машинотракторните агрегати;
- начините за откриване и отстраняване на най-често възникващите неизправности при работа с верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини;
- правилата за техническо обслужване на верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини;
- правилата за кратковременно и дълговременно съхраняване на верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини;
- основните правила за работа и определянето на разхода на ГСМ и производителността.
- изискванията за безопасна работа и пожарна безопасност при работа с верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини;

II. УЧЕБЕН ПЛАН,

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО

за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника,
категория Твк – верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини.

Цел на обучението:

- завършилите курса на обучение да придобият необходимите специализирани знания и практически умения за самостоятелна работа с верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини.

Задачи

- да се запознаят с нормативната база прилагана в областта им на правоспособност;
- да придобият минимални общотехнически знания и умения;
- да усвоят необходимите знания и практически умения за предназначението, устройството и експлоатацията на верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини за работа;
- да се запознаят с технологическия процес, протичащ при работа с различните машини и агрегати;
- да усвоят необходимите знания и практически умения за извършване регулиране на различните машини и приспособления;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за самостоятелно отстраняване на появили се в процеса на работа технически неизправности;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения да извършват самостоятелно техническо обслужване на верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини;
- завършилите курса на обучение да могат да извършват подготовка за краткосрочно и дългосрочно съхранение на верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за самостоятелна работа с верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях машини;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения по безопасност на труда в земеделието и пожарна безопасност.

УЧЕБЕН ПЛАН

за обучение за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника, категория **Твк** – верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях работни машини

№ по ред	Съдържание	Теория (часове)	Практика (часове)
1.	Нормативна база за работа с техниката	2	-
2.	Металознание и машинознание	4	4
3.	Трактори - устройство	17	6
4.	Работни машини - устройство и агрегиране	13	15
5.	Техническо обслужване на трактори и работни машини	6	2
6.	Безопасност на труда, лични предпазни средства (защитни средства и специални работни облекла)	4	3
7.	Пожарна безопасност	2	1
8.	Работа с машинно-тракторни агрегати	-	21
	Общо	48	52

III. УЧЕБНА ПРОГРАМА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

за обучение за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника, категория **Твк** – верижни и колесни трактори и агрегатираните към тях работни машини

№ по ред	Съдържание	Теория (часове)	Практика (часове)
1.	Нормативна база за работа с техниката	2	-
1.1.	Закон за регистрация и контрол на земеделската и горска техника и нормативните актове към него.	1	

12.	Наредба № 15 от 7 април 2008 г. за реда за движение по пътищата, отворени за обществено ползване, на машинно тракторни агрегати и друга самоходна техника, регистрирана съгласно Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника.	1	
2.	Металознание и машинознание	4	4
2.1.	Машиностроителни материали. Видове, свойства и приложение. Маркировка. Обозначение.	1	1
2.2.	Измервателни инструменти. Видове, приложение, точност на измерването. Общи правила при оформянето на чертежи. Основи на взаимозаменяемостта. Основни мерни единици.	1	1
2.3.	Видове съединения. Машинни елементи за въртеливи движения. Предавки. Основни скрепителни елементи - предназначение, означение.	1	1
2.4.	Основни шлосерски операции - измерване, разчертаване, рязане, пробиване, разпробиване, нарязване на резби и др. Инструменти и приспособления.	1	1
3.	Трактори - устройство	17	6
3.1.	Трактори. Класификация. Видове. Общо устройство на верижен и колесен трактор. Основни технически характеристики.	1	
3.2.	Общо устройство и принцип на действие на тракторен двигател. Основни технически характеристики. Работен цикъл на четиритактов и двутактов двигател.	2	
3.3.	Механизми и системи на тракторен двигател. Коляно-мотовилков механизъм. Газоразпределителен механизъм. Предназначение. Основни елементи - устройство и действие. Декомпресорен механизъм - особености и регулиране. Предназначение. Основни елементи - устройство и действие.	1	1
3.4.	Хранителна система на дизелов двигател. Предназначение. Устройство. Основни елементи – устройство, предназначение, обслужване и действие. Горивни помпи - предназначение, устройство и действие. Обезвъздушаване на системата.	1	1
3.5.	Мазителна система. Предназначение. Устройство. Основни елементи – устройство, обслужване и действие. Изисквания.	1	1
3.6.	Охладителна система. Предназначение. Видове. Устройство. Основни елементи – устройство, обслужване и действие. Проверка работата на термостата и регулиране опънатостта на ремъка на вентилатора.	1	1

3.7.	Електрообзавеждане на тракторите. Източници на електрическа енергия. Контролноизмервателни уреди. Осветителна и сигнални системи. Основни елементи – устройство, регулировки и действие.	1	1
3.8.	Пускови устройства - електростартери, пускови двигатели. Предназначение. Основни елементи, устройство, обслужване и действие.	1	
3.9.	Силови предавания на колесен и верижен трактор. Предназначение. Основни елементи - устройство и действие. Съединители - предназначение, устройство, действие.	1	
3.10.	Предавателни кутии на верижен и колесен трактор. Предназначение. Видове. Механизми за включване и изключване на скоростите. Блокиращи механизми.	1	
3.11.	Увеличител на въртящия момент. Ходонамалител. Задвижващи мостове. Крайни предавки. Редуктор на ВОМ. Основни елементи - устройство и действие.	1	
3.12.	Спирачки на колесни и верижни трактори. Видове. Основни елементи - устройство и действие. Спирачна система на трактор с ремарке.	1	
3.13.	Ходова част на колесен трактор. Рама - видове, елементи. Задвижващи и направляващи колела. Изменение ширината на колеята и сцеплението.	1	
3.14.	Ходова част на верижен трактор. Основни елементи - рама, колесарки, задвижващи и направляващи колела, поддържащи ролки и вериги. Предназначение. Видове. Устройство. Действие.	1	
3.15.	Хидравлична система. Предназначение. Основни елементи – устройство, действие и обслужване. Хидравлична окачна система – видове, устройство, регулиране.	1	
3.16.	Механизми за управление на колесни и верижни трактори. Видове. Основни елементи – устройство, действие и регулировки.	1	1
4.	Работни машини - устройство и агрегиране	13	15
4.1	Механична обработка на почвата - видове и агротехнически изисквания. Класификация на почвообработващите машини. Плугове - предназначение, общо устройство, класификация и технологичен процес. Технически изисквания. Съставяне на машинно-тракторен агрегат за основна обработка на почвата. Подготовка за работа. Схеми на движение. Агротехнически изисквания.	1	2
4.2.	Култиватори за слята и междуредова обработка-предназначение, общо устройство, технологичен процес. Технически изисквания. Съставяне на машинно-тракторен агрегат. Подготовка за работа. Схеми на движение. Агротехнически изисквания.	1	2

4.3.	Дискови брани - предназначение, общо устройство, технологичен процес. Почвообработващи фрези - предназначение, общо устройство, технологичен процес. Технически изисквания. Съставяне на машинно-тракторен агрегат. Подготовка за работа. Схеми на движение. Агротехнически изисквания.	1	2
4.4.	Брани и валяци - предназначение, общо устройство и технологичен процес. Сцепки - предназначение, класификация, общо устройство. Технически изисквания. Съставяне на машинно-тракторен агрегат. Подготовка за работа. Схеми на движение. Агротехнически изисквания.	1	2
4.5.	Сеялки за слята сеитба - предназначение, класификация, общо устройство и технологичен процес. Подготовка за работа. Технически изисквания. Съставяне на машинно-тракторен агрегат. Начин на движение. Агротехнически изисквания.	1	1
4.6.	Сеялки за точна сеитба предназначение, класификация, общо устройство и технологичен процес. Подготовка за работа. Технически изисквания. Съставяне на машинно-тракторен агрегат. Начин на движение. Агротехнически изисквания.	1	1
4.7.	Машини за садене и разсаждане - предназначение, класификация, общо устройство и технологичен процес. Подготовка за работа. Технически изисквания. Съставяне на машинно-тракторен агрегат. Начин на движение. Агротехнически изисквания.	1	1
4.8.	Машини за торене с оборски и минерален тор - предназначение, класификация, общо устройство и технологичен процес. Подготовка за работа. Технически изисквания. Съставяне на машинно-тракторен агрегат. Начин на движение. Агротехнически изисквания.	1	1
4.9.	Машини за химическа защита - предназначение, класификация, общо устройство и технологичен процес., Подготовка за работа. Технически изисквания. Съставяне на машинно-тракторен агрегат. Начин на движение. Агротехнически и екологически изисквания.	2	1
4.10	Машини за окосяване, обръщане и събиране на сено, прибиране на сено и слама - предназначение, класификация, общо устройство и технологичен процес. Технически изисквания. Съставяне на машинно-тракторен агрегат. Начин на движение. Агротехнически изисквания.	1	1
4.11	Комбиниранни машини - предназначение, класификация, общо устройство и технологичен процес. Технически изисквания.	1	

4.12	Машини за напояване - предназначение, класификация, общо устройство и технологичен процес. Технически изисквания.	1	1
5.	Техническо обслужване на трактори и работни машини	6	2
5.1.	Система за техническо обслужване и ремонт на трактори и земеделски машини. Диагностика, техническо обслужване и ремонт.	1	
5.2.	Масла и гresi - видове и обозначение. Охладителни течности. Основни свойства и показатели.	1	
5.3.	Разработване на нови машини. Техническо обслужване при разработване. Ежедневно и периодично техническо обслужване на трактори и работни машини.	1	1
5.4.	Периодични технически обслужвания на тракторите. Периодично техническо обслужване на работни машини. Видове. Основни операции.	1	
5.5.	Сезонно техническо обслужване. Техническо обслужване при съхранение на трактори и работни машини. Основни операции.	1	1
5.6.	Основни изисквания за кратковременно и дълговременно съхранение на тракторите и работните	1	
6.	Безопасност на труда, лични предпазни средства (защитни средства и специални работни облекла)	4	3
6.1.	Общи условия на безопасността на труда. Нормативни документи, регламентиращи условията на труд в земеделието. Основни изисквания за безопасност при работа със земеделска техника.	1	
6.2.	Долекарска помощ. Начини за оказване на първа медицинска помощ при ухапвания, рани, кръвотечения, изкълчвания, счупвания, изгаряне, топлинен удар и други наранявания.	1	1
6.3.	Лични предпазни средства и специални работни облекла за различни видове работи със земеделска техника - използване и съхранение.	1	1
6.4.	Изисквания при работа с пестициди, торове и гориво смазочни материали. Специални работни облекла и предпазни средства. Знаци за безопасна работа.	1	1
7.	Пожарна безопасност	2	1
7.1.	Противопожарни изисквания при работа със земеделска техника. Знаци на противопожарната охрана. Оборудване на машините с противопожарни средства.	1	
7.2.	Причини за възникване на пожари. Мерки за предотвратяване на пожарите. Противопожарна техника. Начини и средства за гасене на пожарите.	1	1
8.	Работа с машинно-тракторни агрегати	-	21

8.1.	Управление на колесен и верижен трактор. Движение с превключване на предавките. Движение на заден ход. Извършване на завой. Подход за агрегиране на работна машина. Спиране.		2
8.2.	Управление на колесен и верижен трактор с агрегирана към него работна машина. Движение с превключване на предавките. Извършване на завой. Подход за паркиране на работната машина. Спиране.		1
8.3.	Работа с машинно-тракторен агрегат за основна обработка на почвата. Проверка качеството на работата.		2
8.4.	Работа с машинно-тракторен агрегат за предсеитбена обработка. Проверка качеството на работата.		4
8.5.	Работа с машинно-тракторен агрегат за междредова обработка. Проверка качеството на работата.		2
8.9.	Работа с машинно-тракторен агрегат за сеитба на култури със слята повърхност. Проверка качеството на работата.		2
8.10.	Работа с машинно-тракторен агрегат за сеитба на окопни култури. Проверка качеството на работата.		2
8.11.	Работа с машинно-тракторен агрегат за торене. Проверка качеството на работата.		2
8.12.	Работа с машинно-тракторен агрегат за растителна защита. Проверка качеството на работата.		2
8.13.	Работа с машинно-тракторен агрегат за косене и прибиране на сено и слама. Проверка качеството на работата.		2
	Общо	48	52

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 КЪМ ЗАПОВЕД № РД 09...100/04.02.2016...
НА МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ**

УЧЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЯ

**ЗА ОБУЧЕНИЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА РАБОТА СЪС ЗЕМЕДЕЛСКА И
ГОРСКА ТЕХНИКА**

**КАТЕГОРИЯ Твк-3
СПЕЦИАЛИЗИРАНА И СПЕЦИАЛНА САМОХОДНА
ЗЕМЕДЕЛСКА ТЕХНИКА**

СОФИЯ – 2020 г.

I. КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ПРОФЕСИОНАЛНО - КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА на придобилите правоспособност за работа за работа със земеделска и горска техника, категория Твк-3 – специализирана и специална самоходна земеделска техника

1. Характеристика на работите

- извършва самостоятелно подготовката на специализирана и специална самоходна земеделска техника за работа;
- извършва самостоятелно регулировката на специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- самостоятелно работи на полето със специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- самостоятелно отстранява появили се в процеса на работа неизправности и извършва шлосерско – ремонтни работи с малка сложност;
- извършва самостоятелно ежедневното обслужване на специализирана и специална самоходна земеделска техника и операциите от периодичното техническо обслужване не изискващи използването на диагностични уреди;
- извършва подготовката за краткосрочно и дългосрочно съхранение на специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- изпълнява правилата за безопасна работа и пожарната безопасност.

2. Трябва да знае:

- предназначението, устройството и поддържането на основните системи на специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- изискванията и начина на извършване на регулировките на специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- технологичните и качествените изисквания към работа със специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- начините за откриване и отстраняване на най-често възникващите неизправности при работа със специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- правилата за техническо обслужване на специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- правилата за кратковременно и дълговременно съхраняване на специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- основните правила за работа и определянето на разхода на ГСМ и производителността.

- изискванията за безопасна работа и пожарна безопасност при работа със специализирана и специална самоходна земеделска техника;

II. УЧЕБЕН ПЛАН

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО

за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника, категория Твк-З – специализирана и специална самоходна земеделска техника

Цел на обучението:

- завършилите курса на обучение да придобият необходимите специализирани знания и практически умения за самостоятелна работа със специализирана и специална самоходна земеделска техника.

Задачи

- да се запознаят с нормативната база прилагана в областта им на правоспособност;
- да придобият минимални общотехнически знания и умения;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за устройство и експлоатация на специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- да се запознаят с технологическия процес;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за самостоятелно отстраняване на появили се в процеса на работа технически неизправности;
- да усвоят необходимите знания и практически умения за извършване регулиране на различните системи и приспособления;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения да извършват самостоятелно техническо обслужване на специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- завършилите курса на обучение да могат да извършват подготовка за краткосрочно и дългосрочно съхранение на специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за самостоятелно управление на специализирана и специална самоходна земеделска техника;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения по безопасност на труда в земеделието и пожарна безопасност.

УЧЕБЕН ПЛАН

за обучение за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника,
категория Твк-3 – специализирана и специална самоходна земеделска техника

№ по ред	Съдържание	Теория (часове)	Практика (часове)
1.	Нормативна база за работа с техниката	2	-
2.	Металознание и машинознание	7	5
3.	Самоходна земеделска техника и приспособления – устройство и действие	29	22
4.	Техническо обслужване	10	6
5.	Безопасност на труда при работа със самоходна земеделска техника	2	2
6.	Пожарна безопасност	2	2
7.	Работа с машинно-тракторни агрегати	-	11
	Общо	52	48

III. УЧЕБНА ПРОГРАМА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

за обучение за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника,
категория Твк-3 – специализирана и специална самоходна земеделска техника

№ по ред	Съдържание	Теория (часове)	Практика (часове)
1.	Нормативна база за работа с техниката	2	-
1.1.	Закон за регистрация и контрол на земеделската и горска техника и нормативните актове към него.	1	

1.2.	Наредба № 15 от 7 април 2008 г. за реда за движение по пътищата, отворени за обществено ползване на машинно тракторни агрегати и друга самоходна техника, регистрирана съгласно закона за регистрация и контрол на земеделската и	1	
2.	Металознание и машинознание	7	5
2.1.	Машиностроителни материали. Видове, свойства и приложение. Маркировка. Обозначение.	1	1
2.2.	Измервателни инструменти. Видове, приложение, точност на измерването. Общи правила при оформянето на чертежи. Основи на взаимозаменяемостта. Изобразяване на съединения и свързващи елементи. Основни мерни единици.	1	1
2.3.	Видове съединения – разглобяеми, неразглобяеми. Основни скрепителни елементи - предназначение, означение. Машинни елементи за въртеливи движения.	1	1
2.4.	Основни шлосерски операции - измерване, разчертаване, рязане, пробиване, разпробиване, нарязване на резби и др. Инструменти и приспособления.	1	1
2.5.	Заваряване - видове и приложение. Наваряване. Изисквания. Механична обработка на наварени детайли. Термична обработка	1	1
2.6.	Предавки – видове (съединители, хидравлични, зъбни, червячни, верижни, ремъчни), особености, приложение.	2	
3.	Самоходна земеделска техника и приспособления - устройство и действие	29	22
3.1.	Комбайнови двигатели - видове, общо устройство. Особенности. Основни технически характеристики. Работен цикъл на четиритактов и двутактов двигател.	2	1
3.2.	Механизми и системи на дизелов двигател. Коляно-мотовилков механизъм. Газоразпределителен механизъм. Предназначение. Основни елементи - устройство и действие.	2	1
3.3.	Хранителна система на дизелов двигател. Предназначение. Устройство. Основни елементи – устройство, предназначение, обслужване и действие. Горивни помпи - предназначение, устройство и действие. Обезвъздушаване на системата.	2	1
3.4.	Мазителна система. Предназначение. Устройство. Основни елементи – устройство, обслужване и действие. Изисквания.	1	1
3.5.	Охладителна система. Предназначение. Видове. Устройство. Основни елементи – устройство, обслужване и действие. Проверка работата на термостата и регулиране опънатостта на ремъка на вентилатора.	1	1
3.6.	Хидравлична система. Предназначение. Основни елементи – устройство, действие и обслужване.	1	1
3.7.	Хидротрансмисия на самоходната техника. Видове. Принципно устройство и действие.	1	1

3.8.	Силово предаване на комбайните - вариатор, съединител, скоростна кутия, диференциал и крайно предаване, спирачна уредба. Предназначение, устройство и действие.	1	1
3.9.	Ходова част на самоходната техника. Устройство, управление.	1	1
3.10.	Електрическа инсталация на самоходната техника - предназначение, устройство и действие. Свързване на отделните елементи, уреди и сигнални устройства.	1	1
3.11.	Самоходни машини за косене. Видове. Агротехнически изисквания и качество на работата. Намачкващ апарат. Откосообразувател. Общо устройство и работен процес. Подготовка за работа, регулировки.	1	1
3.12.	Самоходни машини за силажиране. Режещ апарат. Видове. Агротехнически изисквания и качество на работата. Общо устройство и работен процес. Подготовка за работа, регулировки.	2	1
3.13.	Самоходни машини за прибиране на грозде, домати, грах, и др. Агротехнически изисквания и качество на работата. Общо устройство и работен процес. Подготовка за работа, регулировки.	2	1
3.14.	Зърнокомбайни. Видове. Агротехнически изисквания и качество на работата. Общо устройство и технологичен процес. Подготовка за работа, регулировки.	1	1
3.15.	Жътварка на зърнокомбайните. Общо устройство. Основни механизми и възли - предназначение, устройство, действие и регулировки. Окачване. Подготовка за работа, регулировки. Качество на работа.	1	1
3.16.	Вършачка на зърнокомбайните. Видове. Общо устройство. Основни механизми и възли – предназначение, устройство, действие. Подготовка за работа, регулировки. Качество на работа.	1	1
3.17.	Зърноочистителни приспособления в комбайна. Видове. Общо устройство. Основни механизми и възли - предназначение, устройство, действие. Подготовка за работа, регулировки. Качество на работа.	1	1
3.18.	Приспособления (хедери) на зърнокомбайните. Приспособления към самоходни машини за силажиране. Общо устройство. Механизми - предназначение, устройство и действие. Окачване на приспособленията.	1	1
3.19.	Силово предаване на самоходни машини. Ремъчни и верижни предавки, механизъм за управление, спирачна уредба. Предназначение, устройство и действие.	1	1

3.20.	Трансмисия на самоходната техника. Подготовка за работа. Технически изисквания.	1	
3.21.	Транспортираща система на зърнокомбайните. Бункер. Предназначение. Устройство. Подготовка за работа.	1	1
3.22.	Органи за управление и контрол на работата. Устройство и действие.	1	1
3.23.	Преустройство на зърнокомбайните за прибиране на различни култури. Регулировки.	2	1
4.	Техническо обслужване	10	6
4.1.	Система за техническо обслужване и ремонт на самоходни земеделски машини. Диагностика, техническо обслужване и ремонт.	1	
4.2.	Контролно-диагностични уреди – предназначение, устройство и работа. Номинални, допустими и гранични стойности на измерваните параметри.	1	1
4.3.	Масла и греси - видове и обозначение. Основни свойства и показатели.	1	
4.4.	Разработване на нова самоходна техника. Техническо обслужване при разработване. Ежедневно и ежедневно техническо обслужване. Операции.	1	1
4.5.	Технически обслужвания на самоходната техника. Периодичност. Операции.	2	1
4.6.	Неизправности и повреди на самоходната техника. Причини за появяването им и начини на отстраняване.	1	
4.7.	Критерии за гранично състояние на агрегатите, възлите и частите на самоходната техника.	1	1
4.8.	Ремонт на възлите и системите на самоходна земеделска техника. Методи за ремонт и възстановяване.	1	1
4.9.	Основни изисквания за кратковременно и дългосрочно съхранение на самоходна земеделска техника.	1	1
5.	Безопасност на труда при работа със самоходна земеделска техника	2	2
5.1.	Общи условия на безопасността на труда. Нормативни документи, регламентиращи условията на труд в земеделието. Основни изисквания за безопасност при работа със самоходна земеделска техника. Лични предпазни средства.	1	1
5.2.	Долекарска помощ. Начини за оказване на първа медицинска помощ при ухапвания, рани, кръвотечения, изкълчвания, счупвания, изгаряне, топлинен удар и други наранявания.	1	1

6.	Пожарна безопасност	2	2
6.1.	Противопожарни изисквания при работа със самоходна земеделска техника. Знаци на противопожарната охрана. Оборудване на машините с противопожарни средства.	1	1
6.2.	Причини за възникване на пожари при работа с прибиращи машини. Изисквания при жътва на големи площи. Класификация на пожарите. Противопожарна техника. Начини и средства за гасене на пожарите.	1	1
7.	Работа с машинно-тракторни агрегати		11
7.1.	Управление на различни видове самоходна земеделска техника. Потегляне. Увеличаване, намаляване на скоростта. Извършване на различни завои и спиране.		3
7.2.	Работа с органите за управление на различните системи и механизми на самоходната техника. Пускане, спиране, промяна на режимите.		4
7.3.	Подход към начало и приключване на процеса на работа, режими, последователност на включване и изключване на различните системи, механизми и приспособления.		4
	Общо	52	48

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 КЪМ ЗАПОВЕД № РД 09...100/07.02.20...
НА МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ**

УЧЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЯ

**ЗА ОБУЧЕНИЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ
ЗА РАБОТА СЪС ЗЕМЕДЕЛСКА И ГОРСКА ТЕХНИКА**

КАТЕГОРИЯ Твк-М

**СПЕЦИАЛИЗИРАНА И СПЕЦИАЛНА САМОХОДНА
МЕЛИОРАТИВНА ТЕХНИКА**

(машини за земни работи)

СОФИЯ – 2020 г.

I. КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ПРОФЕСИОНАЛНО - КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

на придобилите правоспособност за работа за работа със земеделска и горска техника, категория Твк-М – специализирана и специална самоходна мелиоративна техника (машини за земни работи)

1. Характеристика на работите

- извършва самостоятелно подготовката на специализирана и специална самоходна мелиоративна техника за работа;
- извършва самостоятелно регулировката на специализирана и специална мелиоративна техника;
- самостоятелно работи на полето със специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;
- самостоятелно отстранява появили се в процеса на работа неизправности и извършва шлосерско - ремонтни работи с малка сложност;
- извършва самостоятелно ежедневното обслужване на специализирана и специална самоходна мелиоративна техника и операциите от периодичното техническо обслужване не изискващи използването на диагностични уреди;
- извършва подготовката за краткосрочно и дългосрочно съхранение на специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;
- изпълнява правилата за безопасна работа и пожарната безопасност.

2. Трябва да знае:

- предназначението, устройството и поддържането на основните системи на специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;
- изискванията и начина на извършване на регулировките на специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;
- технологичните и качествените изисквания към работата със специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;
- начините за откриване и отстраняване на най-често възникващите неизправности при работа със специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;
- правилата за техническо обслужване на специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;
- правилата за кратковременно и дълговременно съхраняване на специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;
- изискванията за безопасна работа и пожарна безопасност при работа със специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;

II. УЧЕБЕН ПЛАН

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО

за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника, категория Твк-М – специализирана и специална самоходна мелиоративна техника (машини за земни работи)

Цел на обучението:

- завършилите курса на обучение да придобият необходимите специализирани знания и практически умения за самостоятелна работа със специализирана и специална самоходна мелиоративна техника.

Задачи

- да се запознаят с нормативната база прилагана в областта им на правоспособност;
- да придобият минимални общотехнически знания и умения;
- да усвоят необходимите знания и практически умения за предназначението, устройство и експлоатация на специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;
- да се запознаят с технологическия процес протичащ при работа с различните машини и агрегати;
- да усвоят необходимите знания и практически умения за самостоятелно отстраняване на появили се в процеса на работа технически неизправности;
- да усвоят необходимите знания и практически умения за извършване регулиране на различните машини и приспособления;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения да извършват самостоятелно техническо обслужване на специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;
- завършилите курса на обучение да могат да извършват подготовка за краткосрочно и дългосрочно съхранение на специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;
- да усвоят необходимите знания и практически умения за самостоятелна работа със специализирана и специална самоходна мелиоративна техника;
- да усвоят необходимите знания и практически умения по безопасност на труда в мелиорациите, земеделието и пожарна безопасност.

УЧЕБЕН ПЛАН

за обучение за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника,
категория Твк-М – специализирана и специална самоходна мелиоративна техника
(машини за земни работи)

№ по ред	Съдържание	Теория /часове/	Практика /часове/
1.	Нормативна база за работа с техниката	2	-
2.	Металознание и машинознание	5	5
3.	Енергетични средства – устройство и работа	14	11
4.	Техническо обслужване и ремонт	10	5
5.	Безопасност на труда при работа с мелиоративна техника	3	1
6.	Пожарна безопасност	2	1
7.	Работа с мелиоративна техника	-	18
	Общо	34	41

III. УЧЕБНА ПРОГРАМА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

за обучение за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника,
категория Твк-М – специализирана и специална самоходна мелиоративна техника
(машини за земни работи)

№ по ред	Съдържание	Теория (часове)	Практика (часове)
1.	Нормативна база за работа с техниката	2	
1.1.	Закон за регистрация и контрол на земеделската и горска техника и нормативните актове към него.	1	
1.2.	Наредба № 15 от 7 април 2008 г. за реда за движение по пътищата, отворени за обществено ползване, на машинно тракторни агрегати и друга самоходна техника, регистрирана съгласно закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника.	1	
2.	Металознание и машинознание	5	5

2.1.	Машиностроителни материали. Видове, свойства и приложение. Маркировка. Обозначение.	1	1
2.2.	Измервателни инструменти. Видове, приложение, точност на измерването. Общи правила при оформянето на чертежи. Основи на взаимозаменяемостта. Изобразяване на съединения и свързващи елементи. Основни мерни единици.	1	1
2.3.	Видове съединения – разглобяеми, неразглобяеми. Основни скрепителни елементи - предназначение, означение. Машинни елементи за въртеливи движения.	1	1
2.4.	Основни шлосерски операции - измерване, разчертаване, рязане, пробиване, разпробиване, нарязване на резби и др. Инструменти и приспособления.	1	1
2.5.	Заваряване - видове и приложение. Наваряване. Изисквания. Механична обработка на наварени детайли. Термична обработка.	1	1
3.	Мелиоративна техника	14	11
3.1.	Мелиоративна техника - видове и технически изисквания. Класификация на мелиоративните машини.	1	
3.2.	Прикачни, полунавесни и навесни машини за специализирани мелиоративни работи. Подготовка за работа.	1	1
3.3.	Храсторези – предназначение, общо устройство, технологичен процес. Технически изисквания. Подготовка за работа.	1	1
3.4.	Изкоренители – предназначение, общо устройство класификация и технологичен процес. Технически изисквания. Подготовка за работа.	1	1
3.5.	Машини за събиране и товарене на растителност и камъни – предназначение, общо устройство, технологичен процес, Технически изисквания. Подготовка за работа.	2	1
3.6.	Машини за земекопно-транспортни работи (булдозери, скрепери и грайдери) - предназначение, общо устройство, технологичен процес. Технически изисквания. Подготовка за работа.	4	3
3.7.	Машини за прокарване и заравняване на временни напоителни канали – предназначение, общо устройство, технологичен процес. Технически изисквания. Подготовка за работа.	2	2
3.8.	Машини за почистване на канали – предназначение, общо устройство, технологичен процес. Технически изисквания. Подготовка за работа.	1	1
3.9.	Машини за напояване – предназначение, общо устройство, технологичен процес. Технически изисквания. Подготовка за работа.	1	1

4.	Техническо обслужване и ремонт	10	5
4.1.	Система за техническо обслужване и ремонт на мелиоративна техника. Диагностика, техническо обслужване и ремонт.	1	
4.2.	Контролно-диагностични уреди - предназначение, устройство и работа. Номинални, допустими и гранични стойности на измерваните параметри.	1	1
4.3.	Масла и греси - видове и обозначение. Основни свойства и показатели.	1	
4.4.	Разработване на нови машини. Техническо обслужване при разработване.	1	
4.5.	Ежедневно и периодично техническо обслужване на прикачни, полунавесни и навесни мелиоративни машини. Операции.	2	1
4.6.	Сезонно техническо обслужване на самоходна мелиоративна техника. Операции и периодичност.	1	1
4.7.	Неизправности и повреди на мелиоративната техника. Причини за появяването им и начини на отстраняване.	1	1
4.8.	Ремонт на възлите и системите на мелиоративната техника. Методи за ремонт и възстановяване.	1	1
4.9.	Основни изисквания за кратковременно и дълговременно съхранение на мелиоративната техника.	1	
5.	Безопасност на труда при работа с мелиоративна техника	3	1
5.1.	Общи условия на безопасността на труда. Нормативни документи регламентирани условията на труд в земеделието. Основни изисквания за безопасност при работа с мелиоративната техника. Лични предпазни средства.	2	
5.2.	Долекарска помощ. Начини за оказване на първа медицинска помощ при ухапвания, рани, кръвотечения, изкълчвания, счупвания, изгаряне, топлинен удар и други наранявания.	1	1
6.	Пожарна безопасност	2	1
6.1.	Противопожарни изисквания при работа с мелиоративна техника. Знаци на противопожарната охрана. Оборудване на машините с противопожарни средства.	1	
6.2.	Причини за възникване на пожари при работа с мелиоративна техника. Класификация на пожарите. Противопожарна техника. Начини и средства за гасене на пожарите.	1	1
7.	Работа с мелиоративна техника		18

7.1.	Запознаване с органите за управление на различна мелиоративна техника. Пускане и спиране на двигателя.		2
7.2.	Потегляне, увеличаване, намаляване на скоростта, извършване на различни завои и спиране.		3
7.3.	Запознаване с органите за управление на различните системи и приспособления на мелиоративната техника.		3
7.4.	Потегляне, увеличаване, намаляване на скоростта, извършване на различни завои, спиране. Повдигане, обръщане и спускане на кофата.		3
7.5.	Работа с булдозер. Подрязване на земни пластове, засипване на траншеи и издигане на диги.		3
7.6.	Планировка и профилиране с автогрейдер.		2
7.7.	Товарене и разтоварване на насипни товари.		2
	Общо	34	41

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4 КЪМ ЗАПОВЕД № РД 09...*100/07.02.20*...
НА МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

УЧЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЯ

**ЗА ОБУЧЕНИЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ПРАВОСПОСОБНОСТ
ЗА РАБОТА СЪС ЗЕМЕДЕЛСКА И ГОРСКА ТЕХНИКА**

КАТЕГОРИЯ Твк-Г

**СПЕЦИАЛИЗИРАНА И СПЕЦИАЛНА
САМОХОДНА ГОРСКА ТЕХНИКА**

(хидравлични кранове и челюстни товарачи)

СОФИЯ – 2020 г.

I. КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ПРОФЕСИОНАЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА на придобилите правоспособност за работа с хидравлични кранове и челюстни товарачи

1. Характеристика на работите

- извършва самостоятелно подготовката на хидравлични кранове и челюстни товарачи за работа;
- извършва самостоятелно регулировките и подбира режимите на работа на хидравлични кранове и челюстни товарачи;
- работи самостоятелно с хидравлични кранове и челюстни товарачи;
- самостоятелно отстранява появили се в процеса на работа неизправности и извършва шлесерско - ремонтни работи с малка сложност т.е. без да е необходимо използването на специално оборудване;
- извършва самостоятелно ежедневното техническо обслужване на хидравлични кранове и челюстни товарачи и операциите от периодичното техническо обслужване не изискващи използването на диагностични уреди;
- извършва подготовката за краткосрочно и дългосрочно съхранение на хидравлични кранове и челюстни товарачи ;
- изпълнява правилата за безопасност и пожарна безопасност.

2. Трябва да знае:

- устройството, монтажа, подготовката за работа и демонтажа на хидравлични кранове и челюстни товарачи;
- комплекта приспособления към хидравлични кранове и челюстни товарачи;
- изискванията при товарене и разтоварване на дървени материали с хидравлични кранове и челюстни товарачи;
- изискванията за безопасност и пожарна безопасност при работа с хидравлични кранове и челюстни товарачи;
- начините за откриване и отстраняване на най-често възникващите неизправности при работа с хидравлични кранове и челюстни товарачи;
- правилата за техническото обслужване на хидравлични кранове и челюстни товарачи;
- правилата за съхраняване на хидравлични кранове и челюстни товарачи;
- основните правила, които трябва да знае операторът на хидравлични кранове и челюстни товарачи за оповестяване на началото на товаренето;
- основните правила за работа и определянето на опасната зона при хидравлични кранове и челюстни товарачи;
- основните правила преди започване на работа с хидравлични кранове и челюстни товарачи при поставяне на стабилизаторите;
- основните правила при захващане на материалите с челюстите на грайфера

II. УЧЕБЕН ПЛАН

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО

за придобиване на правоспособност за работа с хидравлични кранове и товарачи

Цел на обучението:

- завършилите курса на обучение да придобият необходимите специализирани знания и практически умения за самостоятелна работа с хидравлични кранове и товарачи.

Задачи

- да се усвоят от обучаемите необходимите знания и практически умения за подготовка на хидравлични кранове и товарачи за работа ;
- да се усвоят от обучаемите необходимите знания и практически умения за самостоятелна работа с хидравлични кранове и товарачи;
- да се усвоят от обучаемите необходимите знания и практически умения за самостоятелно отстраняване на появили се в процеса на работа неизправности;
- да се усвоят от обучаемите необходимите знания и практически умения да извършват самостоятелно техническо обслужване на хидравлични кранове и товарачи;
- завършилите курса на обучение да могат да извършват подготовка за краткосрочно и дългосрочно съхранение на хидравлични кранове и товарачи.

УЧЕБЕН ПЛАН

за обучение за придобиване правоспособност за работа със земеделска и горска техника, категория Твк-Г – специализирана и специална самоходна горска техника

(хидравлични кранове и челюстни товарачи)

№ по ред	Съдържание	Теория часове, бр.	Практика часове, бр.
1.	Нормативна база за работа с хидравлични кранове и челюстни товарачи	2	-
2.	Устройство и действие на хидравлични кранове и товарачи	20	10
3.	Техническо обслужване и ремонт на хидравлични кранове и челюстни товарачи	10	5
4.	Безопасност на труда и лични предпазни средства при работа с хидравлични кранове и челюстни товарачи	4	2
5.	Работа с хидравлични кранове и челюстни товарачи	5	10
6.	Съхранение на хидравлични кранове и челюстни товарачи	2	2
7.	Пожарна безопасност	2	1
	Общо	45	30

III. УЧЕБНА ПРОГРАМА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

за обучение за придобиване правоспособност за работа със земеделска и горска техника, категория Твк-Г – специализирана и специална самоходна горска техника (хидравлични кранове и челостни товарачи)

№ по ред	Съдържание	Теория, часа	Практика, часа
1.	Нормативна база за работа с техниката	2	-
1.1.	Закон за регистрация и контрол на земеделската и горска техника и нормативните актове към него	1	
1.2.	Стандарти и технически изисквания към хидравлични кранове и челостни товарачи монтирани на трактори	1	
2.	Устройство и действие на хидравлични кранове и челостни товарачи	20	10
2.1.	Ръчни инструменти в дърводобива. Видове. Приложимост.	2	
2.2.	Хидравлични стрелови кранове. Общо устройство и работа. Видове, особености и технически характеристики.	3	
2.3.	Механизми за хоризонтално завъртане. Общо устройство и работа. Видове, особености и технически характеристики.	2	
2.4.	Механизми за управление. Общо устройство и работа. Видове, особености и технически характеристики.	2	
2.5.	Допълнителни и спомагателни елементина крановете. Общо устройство и работа. Видове, особености и технически характеристики.	2	
2.6.	Челостни товарачи. Общо устройство и работа. Видове, особености и технически характеристики.	2	
2.7.	Хидравлична система на челостните товарачи. Общо устройство и работа. Видове, особености и технически характеристики.	3	
2.8.	Механизми за управление на товарачите. Общо устройство и работа. Видове, особености и технически характеристики.	1	
2.9.	Допълнителни и спомагателни елементи на товарачите. Общо устройство и работа. Видове, особености и технически характеристики.	2	
2.10.	Масла и греси - видове и обозначение. Основни свойства и показатели.	1	
2.11.	Механизми за хоризонтално завъртане на крановете. Общо устройство и работа. Демонтаж и монтаж на елементи.		2
2.12.	Механизми за управление на крановете. Общо устройство и работа. Демонтаж и монтаж на елементи.		2
2.13.	Допълнителни и спомагателни елементи на крановете.		1

	Общо устройство и работа. Демонтаж и монтаж на елементи.		
2.14.	Хидравлична система на челюстните товарачи. Общо устройство и работа. Демонтаж и монтаж на елементи.		2
2.15.	Механизми за управление на челюстните товарачи. Общо устройство и работа. Общо устройство и работа. Демонтаж и монтаж на елементи.		2
2.16.	Допълнителни и спомагателни елементи на челюстните товарачи. Общо устройство и работа. Общо устройство и работа. Демонтаж и монтаж на елементи.		1
3.	Техническо обслужване и ремонт на хидравлични кранове и челюстни товарачи	10	5
3.1.	Техническо обслужване и ремонт на хидравлични кранове. Видове. Периодичност.	2	
3.2.	Приспособления, уреди и инструменти за контрол на техническото състояние, обслужване и ремонт на хидравлични кранове.	2	
3.3.	Техническо обслужване и ремонт на челюстни товарачи. Видове. Периодичност.	2	
3.4.	Приспособления, уреди и инструменти за контрол на техническото състояние, обслужване и ремонт на челюстни товарачи.	2	
3.5.	Разконсервиране на хидравлични кранове. Пускане на хидравлични кранове.	1	
3.6.	Разконсервиране на челюстни товарачи. Пускане на челюстни товарачи.	1	
3.7.	Техническо обслужване и ремонт на хидравлични кранове.		2
3.8.	Техническо обслужване и ремонт на челюстни товарачи.		1
4.9.	Разконсервиране на хидравлични кранове. Пускане на хидравлични кранове.		1
4.10.	Разконсервиране на челюстни товарачи. Пускане на челюстни товарачи.		1
4.	Безопасност на труда. Лични предпазни средства.	4	2
4.1.	Условия на труд в дърводобива. Изисквания към машини съоръжения и инструменти.	2	
4.2.	Правила за безопасна работа с хидравлични кранове.	1	
4.3.	Правила за безопасна работа с челюстни товарачи.	1	
4.5.	Използване на защитно облекло при работа. Изисквания.		2
5.	Работа с хидравлични кранове и челюстни товарачи	5	10
5.1.	Подготовка на хидравлични кранове за работа. Обслужване. Зареждане с масло. Проверка на изправността на елементите им.	1	
5.1.	Подготовка на челюстни товарачи за работа. Обслужване. Зареждане с масло. Проверка на изправността на елементите им.	1	
5.2.	Начини за товарене и разтоварване и рампиране на дървени материали. Помощни приспособления.	3	
5.3.	Товарене, разтоварване и рампиране на дървени		5

	материали с хидравлични кранове.		
5.4.	Товарене, разтоварване и рампиране на дървени материали с челюстни товарачи.		5
6.	Съхранение на хидравлични кранове и челюстни товарачи	2	2
6.1.	Почистване и съхраняване на хидравлични кранове.	1	
6.2.	Почистване и съхраняване на челюстни товарачи.	1	
6.3.	Почистване и съхраняване на хидравлични кранове.		1
6.4.	Почистване и съхраняване на челюстни товарачи.		1
7.	Пожарна безопасност	2	1
7.1.	Пожарна безопасност при работа в горското стопанство. Противопожарни средства и начини на гасене на пожарите.	2	
7.2.	Противопожарни средства и начини на гасене на пожарите.		1
	Общо	45	30

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 5 КЪМ ЗАПОВЕД № РД 09-102107-02/2020
НА МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

УЧЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЯ

**ЗА ОБУЧЕНИЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА
РАБОТА СЪС ЗЕМЕДЕЛСКА И ГОРСКА ТЕХНИКА**

КАТЕГОРИЯ Тпс

ПРЕНОСИМА И СТАЦИОНАРНА ТЕХНИКА

(моторни триони и храсторези)

СОФИЯ – 2020 г.

I. КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ПРОФЕСИОНАЛНО -КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА на придобилите правоспособност за работа с моторни триони и храсторези

1. Характеристика на работите

- извършва самостоятелно подготовката на моторните триони и храсторези за работа;
- извършва самостоятелно регулировката на моторните триони и храсторези;
- работи самостоятелно с моторните триони и храсторези;
- самостоятелно отстранява появили се в процеса на работа неизправности и извършва шлосерско - ремонтни работи с малка сложност т.е. без да е необходимо използването на специално оборудване;
- извършва самостоятелно ежедневното техническо обслужване на моторните триони и храсторези и операциите от периодичното техническо обслужване не изискващи използването на диагностични уреди;
- извършва подготовката за краткосрочно и дългосрочно съхранение на моторните триони и храсторези;
- изпълнява правилата за безопасност и пожарна безопасност.

2. Трябва да знае:

- предназначението, устройството и регулировките на моторните триони и храсторези;
- комплекта приспособления към моторните триони и храсторези;
- изискванията при извършване на различните видове сечи;
- изискванията за безопасност и пожарна безопасност при работа с моторните триони и храсторези;
- начините за откриване и отстраняване на най-често възникващите неизправности при работа с моторните триони и храсторези;
- правилата за техническо обслужване на моторните триони и храсторези;
- правилата за съхраняване на моторните триони и храсторези;
- основните правила за работа и определянето на разхода на ГСМ и производителността.

II. УЧЕБЕН ПЛАН

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО

за придобиване на правоспособност за работа с преносима и стационарна техника,
категория Тпс – моторни триони и храсторези.

Цел на обучението:

- Завършилите курса на обучение да придобият необходимите специализирани знания и практически умения за самостоятелна работа с моторни триони и храсторези.

Задачи

- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за подготовка на моторните триони и хресторези за работа;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за самостоятелна работа с верижни моторни триони и хресторези;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за самостоятелно отстраняване на появили се в процеса на работа неизправности;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения да извършват самостоятелно техническо обслужване на верижни моторни триони и хресторези;
- завършилите курса на обучение да могат да извършват подготовка за краткосрочно и дългосрочно съхранение на верижни моторни триони и хресторези.

УЧЕБЕН ПЛАН

за обучение за придобиване правоспособност за работа със земеделска и горска техника категория Тпс – преносима и стационарна техника (моторни триони и хресторези)

№ по ред	Съдържание	Теория часове, бр.	Практика часове, бр.
1.	Нормативна база с верижни моторни триони и хресторези	1	-
2.	Устройство и действие на верижни моторните триони и хресторези	12	8
3.	Техническо обслужване и ремонт на верижни моторни триони и хресторези	6	5
4.	Безопасност на труда и лични предпазни средства при работа с верижни моторни триони и хресторези	3	1
5.	Работа с верижни моторни триони и хресторези	4	10
6.	Съхранение на верижни моторни триони и хресторези	1	1
7.	Пожарна безопасност	1	1
	Общо	28	26

III. УЧЕБНА ПРОГРАМА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

за обучение за придобиване правоспособност за работа със земеделска и горска техника категория Тпс – преносима и стационарна техника (моторни триони и хресторези)

№ по ред	Съдържание	Теория, часа	Практика, часа
1.	Нормативна база за работа с техниката	1	-
1.1.	Закон за регистрация и контрол на земеделската и горска	1	

	техника и нормативните актове към него		
1.2.	Стандарти и технически изисквания към моторни триони - БДС и ЕС.	1	
2.	Устройство и действие на моторен трион и хресторез	12	8
2.1.	Рязане на дървесината. Фактори влияещи върху специфичното съпротивление при рязане.	1	
2.2.	Ръчни инструменти в дърводобива. Видове, Приложимост	1	
2.3.	Бензиномоторни верижни триони. Общо устройство и работа. Видове, особености и технически характеристики. Избор на моторен трион.	1	
2.4.	Двигатели на бензиномоторни верижни триони. Запалителна система. Хранителна система. Охладителна система на бензиномоторни верижни триони.	1	
2.5.	Пусково устройство и предавателни механизми бензиномоторни верижни триони.	1	
2.6.	Режещ апарат на моторни верижни триони. Устройство. Регулиране. Видове режещи вериги.	1	
2.7.	Сменни работни органи и съоръжения към бензиномоторните верижни триони.	1	
2.8.	Електрически верижни триони. Видове, особености и технически характеристики. Работа.	1	
2.9.	Хресторези. Видове, особености и технически характеристики. Работа.	1	
2.10.	Предавателни механизми и режещ апарат на моторните хресторези. Устройство. Видове режещи инструменти.	1	
2.11.	Електромоторни верижни триони. Видове, особености и технически характеристики. Устройство. Работа.	1	
2.12.	Предпазни устройства на верижни моторни триони и хресторези. Изисквания. Проверка на изправността им.	1	
2.13.	Устройство на бензиномоторни верижни триони. Разглобяване и сглобяване.		4
2.14.	Устройство на електромоторни верижни триони. Разглобяване и сглобяване.		1
2.15.	Устройство на моторни хресторези. Разглобяване и сглобяване.		2
2.16.	Сменни работни органи и съоръжения към бензиномоторните верижни триони.		1
3.	Техническо обслужване и ремонт на моторни триони и хресторези	6	5
3.1.	Техническо обслужване и ремонт на моторни триони и хресторези. Видове. Периодичност.	1	
3.2.	Приспособления, уреди и инструменти за контрол на техническото състояние, обслужване и ремонт на моторни триони и хресторези.	1	
3.3.	Смазване на елементите на моторни триони. Горива, горивни смеси и масла за веригата. Ежедневно техническо обслужване на моторни триони и хресторези.	1	
3.5.	Периодично техническо обслужване на моторни триони и хресторези.	1	
3.6.	Регулиране на режещата част на моторни триони и	1	

	хросторези. Смяна и заточване.		
3.7.	Възможни неизправности на верижни моторни триони и хросторези. Причини за възникване. Начини за отстраняване.	1	
3.9.	Разконсервиране на моторните верижни триони. Пускане на моторен трион. Разработване на нови моторни триони. Ежедневно техническо обслужване на моторни триони и хросторези.		1
3.10.	Периодично техническо обслужване на моторни триони и хросторези.		2
3.11.	Регулиране на режещата част на моторни триони и хросторези. Смяна и заточване.		1
3.12.	Отстраняване на неизправности на верижни моторни триони и хросторези.		1
4.	Безопасност на труда. Лични предпазни средства.	3	1
4.1.	Условия на труд в дърводобива. Изисквания към машини съоръжения и инструменти.	1	
4.2.	Правила за безопасна работа с бензиномоторни верижни триони, електромоторни верижни триони и хросторези.	1	
4.3.	Защитно облекло при работа с бензиномоторни верижни триони и електромоторни верижни триони. Изисквания.	1	
4.5.	Използване на защитно облекло при работа с бензиномоторни верижни триони и електромоторни верижни триони. Изисквания.		1
5.	Работа с моторни триони и хросторези	4	10
5.1.	Подготовка на моторните верижни триони за работа. Обслужване. Зареждане с гориво (горивна смес) и масло за веригата. Пускане на моторен трион. Проверка на изправността им на предпазните устройства.	1	
5.2.	Методи за отрязване и поваляне на дървета. Помощни приспособления. Определяне посоката на поваляне. Подготовка на работното място. Засичане на дървото. Отрязване и поваляне на отвесни и симетрични дървета.	1	
5.3.	Особености при отрязване и поваляне на наклонени, сухи, виторасли, несиметрични и пречупени дървета.	1	
5.4.	Кастрене на клоните на дърветата. Методи за кастрене на иглолистни и широколистни дървета.	1	
5.6.	Подготовка на бензиномоторни верижни триони за работа. Зареждане с гориво (горивна смес) и масло за веригата. Пускане на двигателя. Проверка на изправността на предпазните устройства.		1
5.7.	Отрязване и поваляне на отвесни и симетрични дървета. Определяне посоката на поваляне. Подготовка на работното място. Засичане на дървото.		1
5.8.	Поваляне на наклонени, несиметрични, виторасли, загнили, сухи, пречупени и полуизкоренени дървета. Подготовка на работното място. Засичане на дървото. Отрязване и поваляне на дървото.		2
5.9.	Кастрене на клоните на дърветата. Методи за кастрене на иглолистни и широколистни дървета		2
5.10.	Разкрояване на стъблата. Особенности при прерязването на		2

	провиснали “на мост” или конзолно навесени стебла. Сортиране, измерване и предаване на готовата продукция.		
5.11.	Методи за рязане на храсти и тънки дървета с моторни верижни триони, хросторези и коси.		1
5.12.	Огледни сечи. Особенности при провеждане на огледни сечи.		1
6.	Съхранение на моторни триони и хросторези	1	1
6.1.	Почистване и съхраняване на моторни верижни триони и хросторези.	1	
6.2.	Почистване и съхраняване на моторни верижни триони и хросторези.		1
7.	Пожарна безопасност	1	1
7.1.	Противопожарни правила при работа с моторни верижни триони и хросторези. Противопожарни средства и начини на гасене на пожари в горите.	1	
7.2.	Противопожарни средства и начини на гасене на пожари в горите.		1
	Общо	28	26

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 6 КЪМ ЗАПОВЕД № РД 09-100/07.02.2016
НА МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ**

УЧЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЯ

**ЗА ОБУЧЕНИЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА
РАБОТА СЪС ЗЕМЕДЕЛСКА И ГОРСКА ТЕХНИКА**

КАТЕГОРИЯ Тпс

ПРЕНОСИМА И СТАЦИОНАРНА ТЕХНИКА

(въжени линии)

СОФИЯ – 2020 г.

I. КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ПРОФЕСИОНАЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА на придобилите правоспособност за работа с въжени линии

1. Характеристика на работите

- извършва самостоятелно подготовката на въжени линии и спускове за работа;
- извършва самостоятелно регулировката и подбира режимите на работа на въжени линии и спускове;
- работи самостоятелно с въжени линии и спускове;
- самостоятелно отстранява появили се в процеса на работата неизправности и извършва шлосерско – ремонтни работи с малка сложност, т.е. без да е необходимо използването на специално оборудване;
- извършва самостоятелно ежедневното техническо обслужване на въжени линии и спускове и операциите от периодичното техническо обслужване не изискващи използването на диагностични уреди;
- извършва подготовката за краткосрочно и дългосрочно съхранение на въжени линии ;
- изпълнява правилата за безопасност и пожарна безопасност.

2. Трябва да знае:

- устройството, монтажа, подготовката за работа и демонтажа на въжени линии и спускове;
- комплекта приспособления към въжени линии ;
- изискванията при товарене, транспортиране и разтоварване на дървени материали с въжени линии и спускове;
- изискванията за безопасност и пожарна безопасност при работа с въжени линии и спускове;
- начините за откриване и отстраняване на най-често възникващите неизправности при работа с въжени линии и спускове;
- правилата за техническото обслужване на въжени линии ;
- правилата за съхраняване на въжени линии ;
- основните правила за работа и определянето на разхода на ГСМ и производителността на въжени линии и спускове.

II. УЧЕБЕН ПЛАН

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО

за придобиване правоспособност за работа със земеделска и горска техника,
категория Тпс – преносима и стационарна техника (въжени линии)

Цел на обучението:

- Завършилите курса на обучение да придобият необходимите специализирани знания и практически умения за самостоятелна работа с въжени линии.

Задачи

- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за подготовка на въжени линии за работа;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за самостоятелна работа с въжени линии;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за самостоятелно отстраняване на появили се в процеса на работа неизправности;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения да извършват самостоятелно техническо обслужване на въжени линии;
- завършилите курса на обучение да могат да извършват подготовка за краткосрочно и дългосрочно съхранение на въжени линии.

УЧЕБЕН ПЛАН

за обучение за придобиване правоспособност за работа със земеделска и горска техника
категория Тпс – преносима и стационарна техника (въжени линии)

№ по ред	Съдържание	Теория часове, бр.	Практика часове, бр.
1.	Нормативна база за работа с въжени линии	2	-
2.	Устройство и действие на въжени линии	25	10
3.	Монтаж, техническо обслужване и ремонт на въжени линии	20	10
4.	Безопасност на труда и лични предпазни средства при работа с въжени линии	3	2
5.	Работа с въжени линии	5	15
6.	Съхранение на въжени линии	2	2
7.	Пожарна безопасност	3	1
	Общо	60	40

III. УЧЕБНА ПРОГРАМА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

за обучение за придобиване правоспособност за работа със земеделска и горска техника
категория T_{nc} – преносима и стационарна техника (въжени линии)

№ по ред	Съдържание	Теория, часа	Практика, часа
1.	Нормативна база за работа с техниката	2	-
1.1.	Закон за регистрация и контрол на земеделската и горска техника и нормативните актове към него	1	
1.2.	Стандарти и технически изисквания към въжени линии - БДС и ЕС.	1	
2.	Устройство и действие на въжена линия	25	10
2.1.	Предназначение, класификация и технически характеристики на въжените линии и системи.	1	
2.2.	Устройство и принцип на действие на въжените линии и системи.	2	
2.3.	Предназначение, устройство и принцип на действие на телени и въжени спускове.	1	
2.4.	Лебедки за въжени линии. Устройство. Видове особености и технически характеристики.	2	
2.5.	Двигатели за въжени линии. Устройство. Видове особености и технически характеристики.	3	
2.6.	Двигатели за въжени линии. Механизми и системи на двигателя, предназначение, устройство и действие.	4	
2.7.	Предавателни механизми. Предназначение, устройство и действие.	3	
2.8.	Барабан и спирачна система. Предназначение, устройство и действие.	3	
2.9.	Задвижване на въжени линии с трактори. Механизми и системи. Устройство и действие.	3	
2.10.	Товарни устройства за въжени линии. Устройство. Видове особености и технически характеристики.	1	
2.11.	Спомагателни елементи на въжените линии. Предназначение, устройство и действие.	1	
2.12.	Стоманени въжета за въжени линии и спускове. Видове. Технически характеристики.	1	
2.13.	Лебедки за въжени линии. Устройство. Видове особености и технически характеристики.		1
2.14.	Двигатели за въжени линии. Механизми и системи на двигателя, устройство и действие.		2
2.15.	Предавателни механизми. Устройство и действие.		1
2.16.	Барабан и спирачна система. Устройство и действие.		1
2.17.	Задвижване на въжени линии с трактори. Особенности. Устройство и действие.		2

2.17.	Товарни устройства за въжени линии. Устройство и действие на. транспортни и котвени вагонетки.		2
2.18.	Спомагателни елементи на въжените линии. Устройство и действие.		1
2.19.	Стоманени въжета за въжени линии и спускове. Видове. Начини на свързване.		2
3.	Монтаж, Техническо обслужване и ремонт на въжени линии и спускове	20	10
3.1.	Строеж на подпори за въжени линии. Издигане и укрепване на стълбовете. Окачване на седловите стойки. Особенности и изисквания.	4	
3.2.	Придвижване и закотвяне на лебедката на въжената линия. Особенности и изисквания.	2	
3.3.	Монтаж на основните и спомагателни елементи на въжената линия. Особенности и изисквания.	2	
3.4.	Монтаж на въжени спускове. Особенности и изисквания.	4	
3.5.	Техническо обслужване на въжени линии. Видове. Периодичност.	4	
3.6.	Възможни неизправности и откази. Причини за възникване. Начини за отстраняване.	4	
3.7.	Строеж на подпори за въжени линии. Издигане и укрепване на стълбовете. Окачване на седловите стойки.		2
3.9.	Монтаж на основните и спомагателни елементи на въжената линия		2
3.10.	Монтаж на въжени спускове.		2
3.11.	Техническо обслужване на въжени линии. Периодичност. Основни операции.		2
3.12.	Отстраняване на неизправности и откази на елементи на въжени линии.		2
4.	Безопасност на труда. Лични предпазни средства.	3	2
4.1.	Условия на труд в дърводобива. Изисквания към машини съоръжения и инструменти.	1	
4.2.	Правила за безопасност при работа на въжени линии.	2	
4.3.	Правила за безопасност при работа на въжени линии.		2
5.	Работа с въжени линии и спускове	5	10
5.1.	Подготовка на въжените линии за работа. Обслужване. Проверка на основните, спомагателните елементи и предпазните устройства.	2	
5.2.	Товарене, транспортиране и разтоварване на дървени материали с въжени линии.	2	
5.3.	Товарене, транспортиране и разтоварване на дървени материали с въжени спускове.	1	
5.4.	Извозване на дървени материали с въжени спускове		5
5.6.	Извозване на дървени материали с въжени линии		10
6.	Съхранение на въжени линии	2	2
6.1.	Почистване и съхраняване на елементите на въжени линии.	2	

6.2.	Почистване и съхраняване на елементите на въздени линии.		2
7.	Пожарна безопасност	3	1
7.1.	Противопожарни правила при работа в дърводобива. Противопожарни средства и начини на гасене на пожари в горите.	3	
7.2.	Противопожарни средства и начини на гасене на пожари в горите.		1
	Общо	60	40

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 7 КЪМ ЗАПОВЕД № РД 09...100/04.02.2017
НА МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

УЧЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЯ

**ЗА ОБУЧЕНИЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА
РАБОТА СЪС ЗЕМЕДЕЛСКА И ГОРСКА ТЕХНИКА**

КАТЕГОРИЯ Тпс

**ПРЕНОСИМА И СТАЦИОНАРНА ТЕХНИКА
(вертикални и/или хоризонтални гатер-банцизи)**

СОФИЯ – 2020 г.

I. КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ПРОФЕСИОНАЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА на придобилите правоспособност за работа с вертикални и/или мобилни хоризонтални банцизи

1. Характеристика на работите

- извършва самостоятелно подготовката на хоризонтални и вертикални банцизи за работа;
- монтира, демонтира и регулира елементи на вертикални и/или хоризонтални банцизи;
- работи самостоятелно на вертикални и/или хоризонтални банцизи;
- самостоятелно отстранява появили се в процеса на работа неизправности;
- извършва шлосерско - ремонтни работи;
- извършва самостоятелно ежедневното техническо обслужване на вертикални и/или хоризонтални банцизи;
- извършва самостоятелно периодично техническо обслужване на вертикални и/или хоризонтални банцизи;
- извършва самостоятелно текущия ремонт на вертикални и/или хоризонтални банцизи;
- извършва подготовката за краткосрочно и дългосрочно съхранение на вертикални и/или хоризонтални банцизи;
- изпълнява правилата за безопасност и пожарна безопасност.

2. Трябва да знае

- предназначението, устройството и регулировките на вертикални и/или хоризонтални банцизи;
- контролно измервателните уреди на вертикални и/или хоризонтални банцизи;
- електрооборудването на вертикални и/или хоризонтални банцизи;
- изисквания към технологични операции извършвани на вертикални и/или хоризонтални банцизи и оценката на качеството им;
- изискванията за безопасност и пожарна безопасност при работа на вертикални и/или хоризонтални банцизи;
- начините за откриване и отстраняване на най-често възникващите неизправности при работа на вертикални и/или хоризонтални банцизи;
- правилата за техническо обслужване на вертикални и/или хоризонтални банцизи;
- правилата за съхраняване на елементи на вертикални и/или хоризонтални банцизи.
- разходите за експлоатация на вертикални и/или хоризонтални банцизи.

II. УЧЕБЕН ПЛАН

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО

за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника, категория Тпс (преносима и стационарна техника) – вертикални и мобилни хоризонтални банцизи

Цел на обучението:

- завършилите курса на обучение да придобият необходимите специализирани знания и практически умения за самостоятелна работа с вертикални и хоризонтални банцизи за трупи, осигуряващи ефективно използване на дървесната суровина; качествена, производителна, безопасна и безаварийна работа с техниката;

Задачи

- да се усвоят от обучаваните необходимите знания за дървесината на основните дървесни видове у нас, имащи икономическо значение;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за подготовка на вертикалните и хоризонталните банцизи за работа;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за самостоятелна работа с вертикалните и хоризонталните банцизи;
- да се усвоят от обучаваните специализирани знания за ефективно използване на дървесната суровина;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания за режещите инструменти и подготовката им за работа;
- да се усвоят от обучаваните необходимите знания и практически умения за самостоятелно отстраняване на появили се в процеса на работа неизправности и за техническо обслужване на техниката;
- завършилите курса на обучение да могат да усвоят специализирани знания и технически умения за безопасна работа и използване на средства за охрана на труда.

УЧЕБЕН ПЛАН

за обучение за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника,
категория Тпс (преносима и стационарна техника)
вертикални и мобилни хоризонтални банцизи

№ на раздел	СЪДЪРЖАНИЕ	Теория, учебни часове	Практика, учебни часове
1	Нормативна и справочна база за работа с вертикални и хоризонтални банцизи за трупи – наредби, стандарти, технически нормали, указания и справочници	2	-
2.	Дървесна суровина – видове, особености, размерно-качествена мрежа и изисквания към трупите за бичене	2	2
3.	Готова продукция - видове, особености, размерно-качествена мрежа и изисквания към бичените материали	2	2
4.	Режещи инструменти за вертикални и хоризонтални банцизи за трупи – видове, подготовка за работа, линейни и ъглови параметри	2	2
5.	Устройство, предназначение и работа на основните агрегати на вертикални и хоризонтални банцизи за трупи	6	5
6.	Работа с вертикални и хоризонтални банцизи за трупи – подготовка, настройване и работа в зависимост от вида на суровината и готовата продукция	13	21
7.	Техническо обслужване, ремонт и съхранение на вертикални и хоризонтални банцизи	12	7
8.	Безопасност на труда и лични предпазни средства при работа с вертикални и хоризонтални банцизи	4	2
9.	Пожарна безопасност	2	1
	Общо	45	42

III. УЧЕБНА ПРОГРАМА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

за обучение за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника,
категория Тпс (преносима и стационарна техника) -
вертикални и мобилни хоризонтални банцизи

№ по ред	СЪДЪРЖАНИЕ	Теория, учебни часове	Практика, учебни часове
1.	Нормативна и справочна база за работа с вертикални и хоризонтални банцизи за трупи – наредби, стандарти, технически нормали, указания и справочници	2	-
1.1.	- Закон за регистрация и контрол на земеделската и горска техника и нормативните актове към него.	1	-
1.2.	Стандарти и технически изисквания към банцизите за трупи	1	-
2.	Дървесна суровина – видове, особености, размерно-качествена мрежа и изисквания към трупите за бичене	2	2
2.1.	Трупи за бичене съгласно БДС EN – групи по дървесни видове, изисквания, определяне на размерите, определяне на обема на трупите. Маркировка.	1	2
2.2.	Недостатъци на дървесината и формата на трупите – видове. Норми за допустимост и ограничения	1	-
3.	Готова продукция – видове, особености, размерно-качествена мрежа и изисквания към бичените материали	2	2
3.1.	Бичени материали – видове. Определяне на размерите и обема. Недостатъци и дефекти. Качество на готовата продукция. Маркировка	1	2
3.2.	Номинални размери съгласно БДС. Влажност на дървесината – равновесна, транспортна, експлоатационна. Надмерки за съсъхване и за допълнително обработване.	1	-
4.	Режещи инструменти за вертикални и хоризонтални банцизи за трупи – видове, подготовка за работа, линейни и ъглови параметри	2	2
4.1.	Режещи инструменти за банцизи – видове, изисквания, подготовка за работа	1	-

4.2.	Линейни и ъглови параметри на трионите. Дефекти от работа – ремонт и поддръжка. Инструменти и машини за подготовка на режещите инструменти	1	2
МОДУЛ № 1 – Вертикални банцизи с вагонетно подаване			
5.	Устройство, предназначение и работа на основните агрегати на вертикалните банцизи за трупи	6	5
5.1.	Класификация, предназначение и технически характеристики на банцизите. Общо устройство и действие	1	-
5.2.	Електродвигатели за банцизи – видове, основни характеристики. Предназначение и работа. Задвижване на лентоводните колела	1	-
5.3.	Режещ механизъм. Общо устройство и работа	1	2
5.4.	Вагонетки – видове, предназначение и основни функции. Задвижване на вагонетката и колоните – видове системи. Точност и бързодействие на различните системи	2	1
5.5.	Управление на вертикалните банцизи. Механизми и системи за управление. Общо устройство и действие	1	2
6.	Работа с вертикални банцизи за трупи – подготовка, настройване и работа в зависимост от вида на суровината и готовата продукция	13	21
6.1.	Показатели за използване на дървесната суровина – количествени и качествени добиви и фактори от които зависят	3	-
6.2.	Поставяне на лентата, регулиране на режещия механизъм, опъване на лентата. Проверка на точността и окончателно регулиране и опъване	-	5
6.3.	Методи схеми за разкрояване на трупите с банцизи с вагонетка – за материали с общо предназначение; за материали със специално предназначение; за качествено използване на дървесината на трупите	4	5
6.4.	Работа с вертикални банцизи – разбичване на трупи с различни диаметри по различни методи и схеми в зависимост от готовата продукция	2	10
6.5.	Дефекти на готовата продукция. Причини за появяване и начини за отстраняване на причините за появата им	4	1
7.	Техническо обслужване, ремонт и съхранение на вертикални банцизи	12	7
7.1.	Приспособления, уреди и инструменти за контрол на техническото състояние, обслужване и ремонт	1	1

7.2.	Разконсервиране на банцизи, вагонетки и околomашинна механизация. Разработване. Проверка изправността на механизмите, системите и уредите за контрол	4	2
7.3.	Ежедневно и периодично техническо обслужване	2	1
7.4.	Възможни неизправности – причини за възникване и начини за отстраняване	4	3
7.5.	Почистване и съхраняване на машината и околomашинната механизация и управление	1	-
МОДУЛ № 2 – Хоризонтални банцизи за трупи			
5.	Устройство, предназначение и работа на основните агрегати на хоризонтални банцизи	6	5
5.1.	Класификация, предназначение и технически характеристики на банцизите. Общо устройство и действие	1	-
5.2.	Електродвигатели за банцизи – видове, основни характеристики. Предназначение и работа. Задвижване на лентоводните колела	1	-
5.3.	Режещ механизъм. Общо устройство и работа	1	2
5.4.	Механизми за подаване, базиране и поемане на дъските. Видове. Основни елементи. Предназначение и действие	2	3
5.5.	Управление на хоризонталните банцизи. Механизми и системи за управление. Общо устройство и действие	1	-
6.	Работа с хоризонтални банцизи за трупи – подготовка, настройване и работа в зависимост от вида на суровината и готовата продукция	13	21
6.1.	Показатели за използване на дървесната суровина – количествени и качествени добиви и фактори, от които зависят	3	-
6.2.	Поставяне на лентата, регулиране на режещия механизъм, опъване на лентата. Проверка на точността и окончателно регулиране и опъване. Снемане на лентата и сгъване	-	6
6.3.	Методи схеми за разкрояване на трупите с хоризонтални банцизи	4	6
6.4.	Работа с вертикални банцизи – разбичване на трупи с различни диаметри по различни схеми в зависимост от вида на готовата продукция	2	8
6.5.	Дефекти на готовата продукция. Причини за появяване. Начини за отстраняване на причините за появата им	4	1

7.	Техническо обслужване, ремонт и съхранение на хоризонтални банцизи	12	7
7.1.	Приспособления, уреди и инструменти за контрол на техническото състояние, обслужване и ремонт	1	1
7.2.	Разконсервиране на банцизи, вагонетки и околomашинна механизация. Разработване. Проверка изправността на механизмите, системите и уредите за контрол	4	2
7.3.	Ежедневно и периодично техническо обслужване	2	1
7.4.	Възможни неизправности – причини за възникване и начини за отстраняване	4	3
7.5.	Почистване и съхраняване на машината и околomашинната механизация и управление	1	-
8.	Безопасност на труда и лични предпазни средства	4	2
8.1.	Условия на труд. Изисквания към машините и инструментите	1	1
8.2.	Правила за безопасна работа	2	1
8.3.	Индивидуални средства за защита – защитно облекло, антифони, очила, ръкавици. Изисквания	1	-
9.	Пожарна безопасност	2	1
9.1.	Противопожарни правила при работа с техниката. Задължения при възникване на пожар.	1	-
9.2.	Начини и средства за борба с пожарите	1	1
	Общо	45	42

ПРИЛОЖЕНИЕ № 8 КЪМ ЗАПОВЕД № РД 09-100/08-02-20-
НА МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

.....
(учебна форма)

гр.(с) обл.

ж.к. ул. №

Удостоверение за регистрация:

№ от 20 .. год.

КНИЖКА ЗА ОБУЧЕНИЕ

№.....

**ЗА ПРИДОБИВАНЕ ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА РАБОТА СЪС
ЗЕМЕДЕЛСКА И ГОРСКА ТЕХНИКА КАТЕГОРИЯ**

на
(име, презиме, фамилия)

ЕГН ЛК. /

гр.(с) обл.

ж.к. ул. №

Управител:

(име, фамилия)

(подпис, печат)

I. УЧЕБНА ПРОГРАМА – ТЕОРИЯ

№	Дата	Тема и съдържание	Учебни часа	Подпис преподавателя
1.				
2.				
3.				
...				
....				
		Общо		

II. УЧЕБНА ПРОГРАМА – ПРАКТИКА

№	Дата	Тема и съдържание	Учебни часа	Подпис на преподавателя
1.				
2.				
3.				
.....				
.....				
		Общо		

Подписаният

(име, презиме, фамилия)

Подпис:

удостоверявам, че преминах определените

..... учебни часа теория

и учебни часа практика

за подготовка за придобиване на правоспособност категория - даваща право за самостоятелна работа с

Подписаните преподаватели:

1. По теоретично обучение

(име, презиме, фамилия)

2. По практическо обучение

(име, презиме, фамилия)

даваме следното заключение за подготовката на кандидата

теория .. 1.

практика .. 1.

Дата: 20 .. год.

Представен на изпит на: В

Директор:

(подпис, печат)